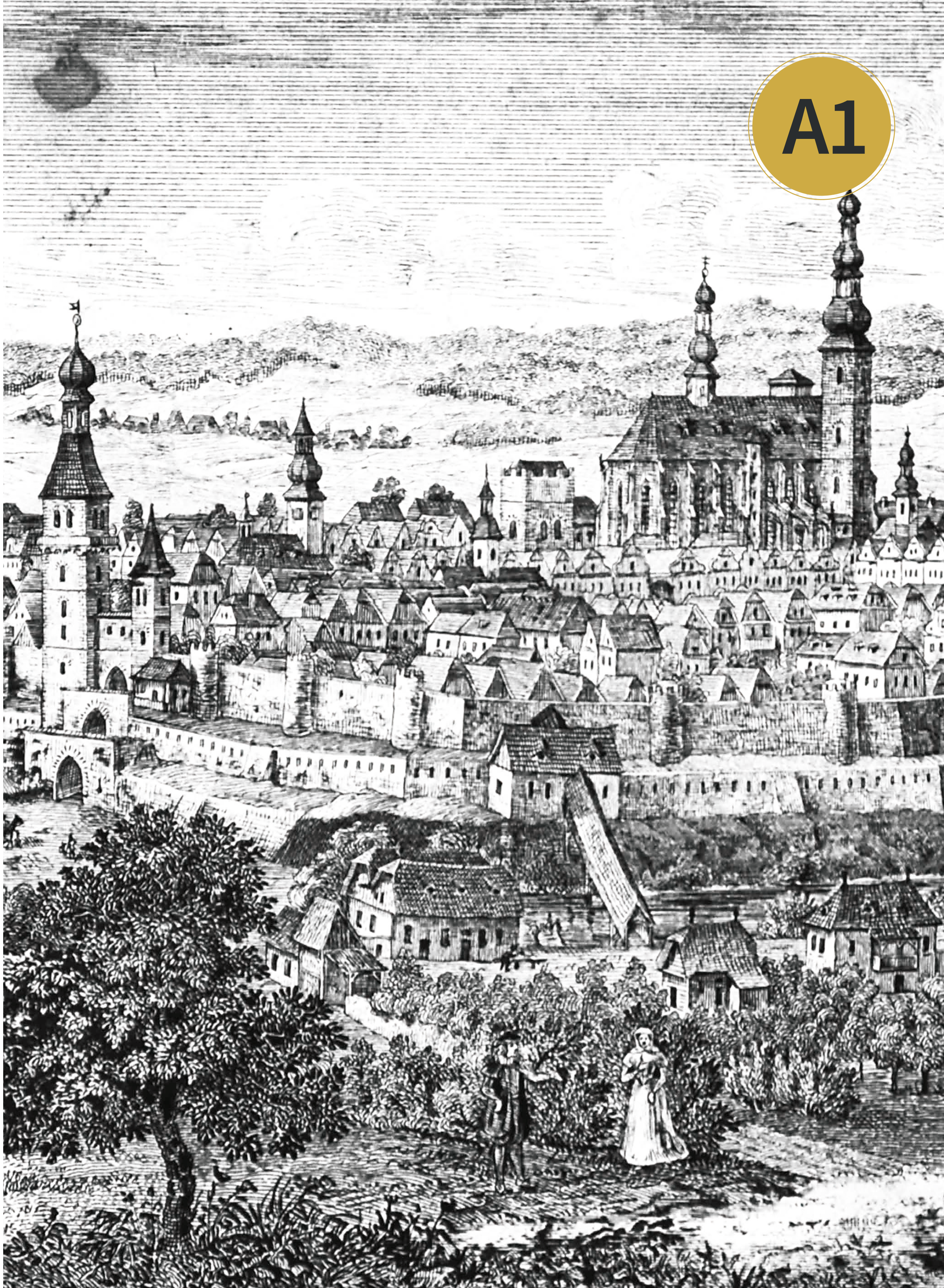

nám. Přemysla Otakara II.

A1

Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

A1

Vysoké Mýto okolo roku 1700 podle představy kreslíře Josefa Šembery z poloviny 19. století.

VZNIK VYSOKÉHO MÝTA

Vysoké Mýto bylo založeno Přemyslem Otakarem II. nedlouho před rokem 1265. Založení města organizoval tzv. lokátor – osoba, která vyhlédla konkrétní místo, přivedla osadníky a dohlížela na rozměření podoby budoucího města. První obyvatelé pocházeli z německých zemí a český charakter ve městě převládl až během husitských válek.

PODOBA STŘEDOVĚKÉHO MĚSTA

Vysoké Mýto zřejmě vzniklo na místě bez předchozí zástavby, což dokládá pravidelný tvar, tedy rozsáhlé čtvercové náměstí s pravoúhlými ulicemi, v jednom z rohů s místem pro kostel a v jiném pro klášterní prostranství. Uprostřed náměstí se dříve nacházela stará radnice a skupina domů, patřících předním měšťanům. Město obepínal prstenec hradeb s třemi branami a fortanou.

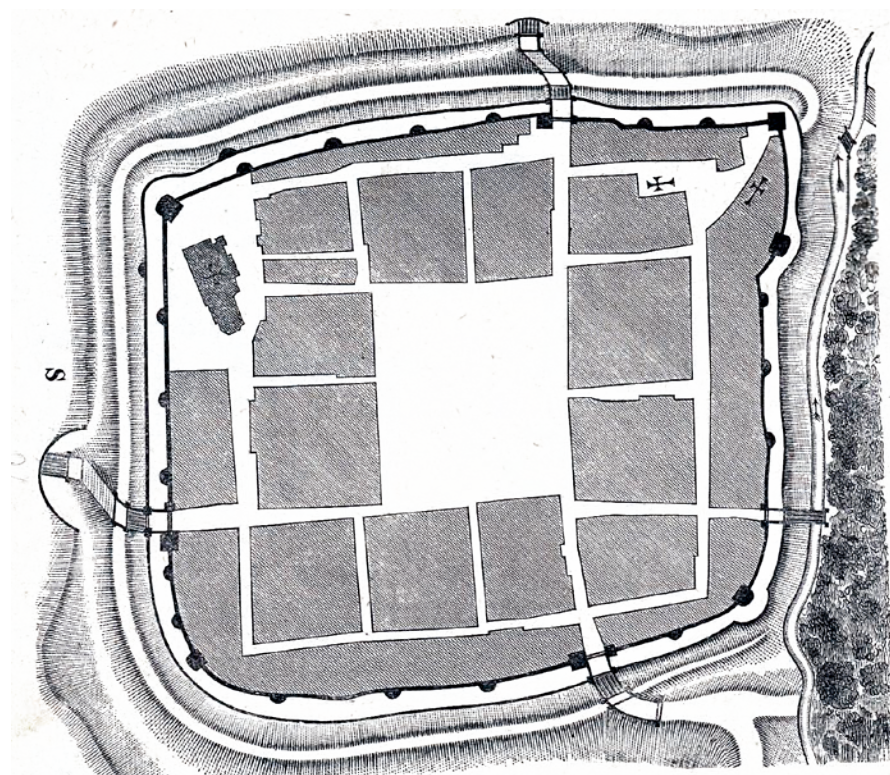
MĚŠŤANSKÉ DOMY

První obyvatelé začali stavět na úzkých parcelách domy, jejichž čelní štíty se časem spojily do souvislé zástavby, lemující náměstí i ulice okolo. Domy byly hluboce podsklepeny, podzemní prostory se propojovaly a postupně vytvořily složitý víceúrovňový labyrint. Přední domy byly opatřeny právem várečným a ve sklepech některých z nich se dodnes nacházejí zachovalé pivovody.

Městský znak 1471

Nejstarší znak Vysokého Mýta se dochoval pouze v nebarevné podobě pečeti, zobrazoval draka na gotickém štítu. Roku 1471 král Vladislav Jagellonský znak polepšil do podoby sv. Jiří, vrážejícím kopí do chřtánu draka.

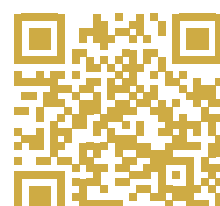
Nový znak města Vysokého Mýta, miniatura na listině znakového privilegia z roku 1471.

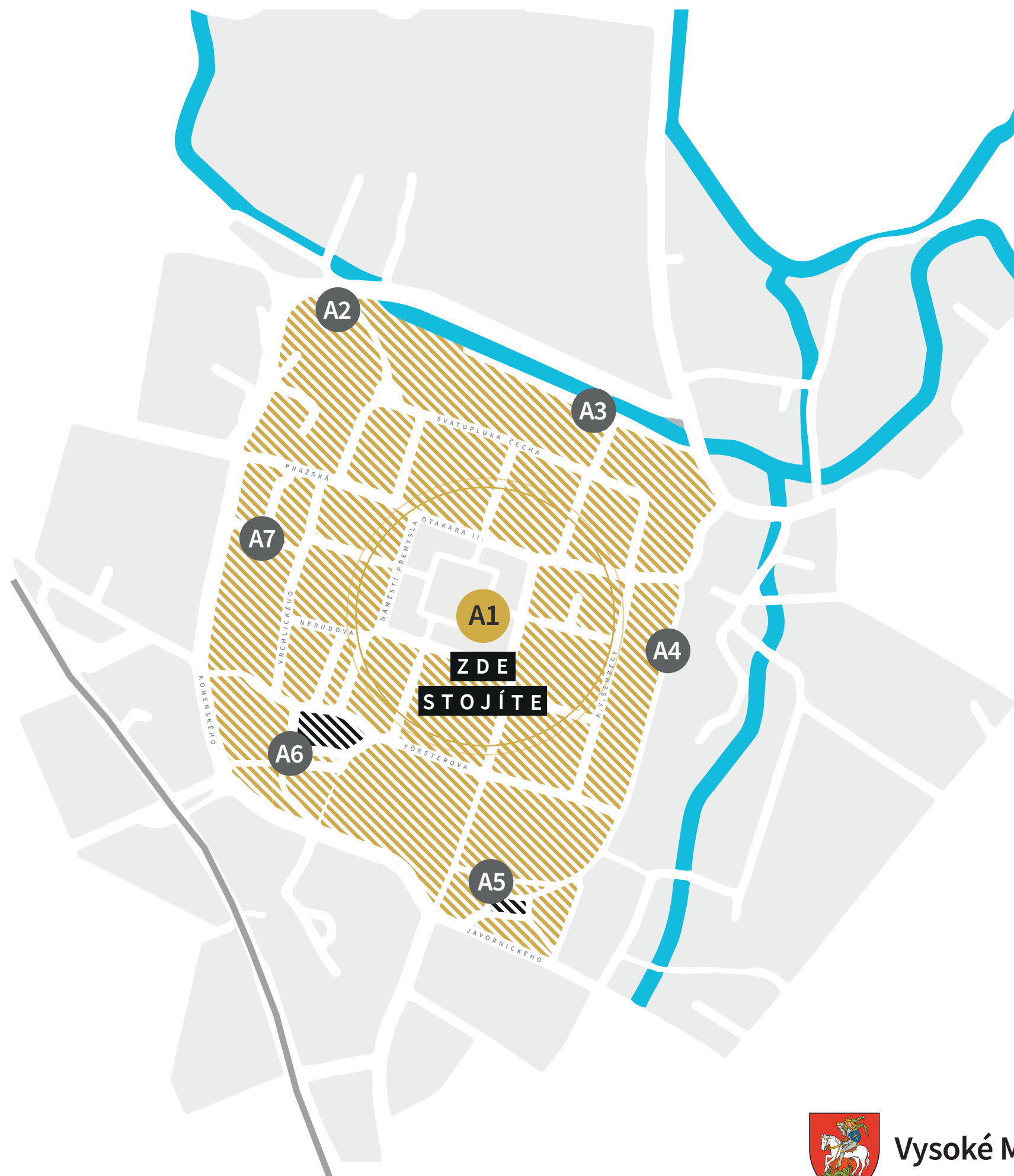

Půdorys středověkého Vysokého Mýta, ukazující urbanistickou vyspělost postupné výstavby města, od počátku předpokládající umístění kostela, kláštera, rozvržení parcel a sítě ulic. Zdroj Hermenegild Jireček.

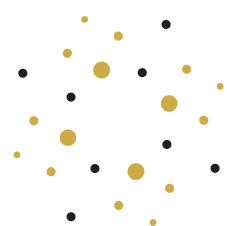

Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

- A1** nám. Přemysla Otakara II.
- A2** Vodárenská věž
- A3** Botanická zahrada
- A4** Jungmannovy sady
- A5** kostel Nejsvětější Trojice
- A6** náměstí Vaňorného
- A7** Havlíčkovy sady

NAUČNÁ STEZKA
VYSOKÉ MÝTO

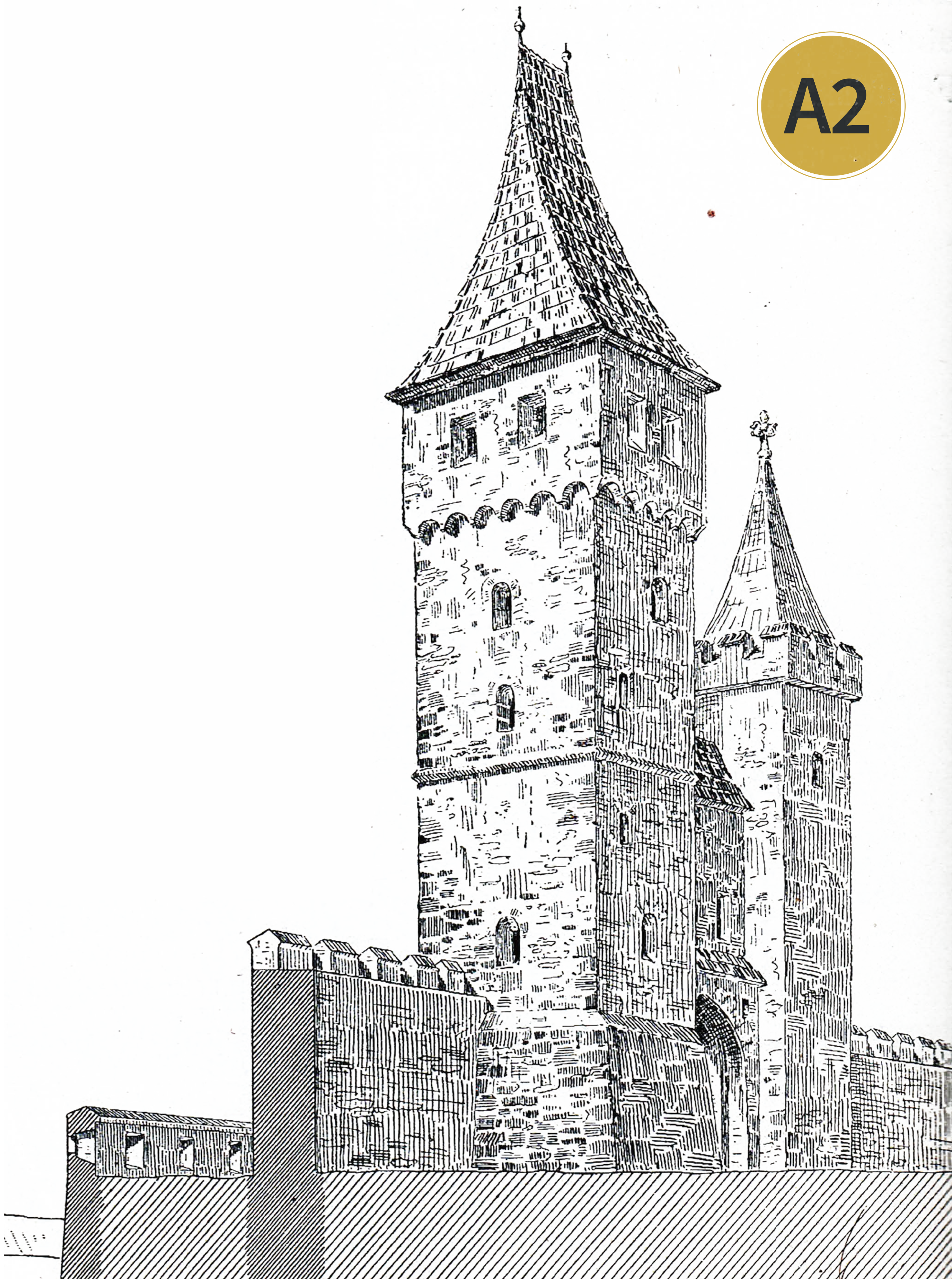
Vysoké Mýto

REGIONÁLNÍ MUZEUM
VE VYSOKÉM MÝTĚ

Vodárenská věž

A2

Ideální schema vysokomýtských hradeb a brány podle Zdeňka Wirtha. Opevnění obíhal zděný příkop, přes který v místě brány vedl padací most. Před hlavní hradební zdí, napojené na věže bran a zpevněné po celé délce asi 25 baštami, byla umístěna menší parkánová zeď se střelnami.

MĚSTSKÉ OPEVNĚNÍ

Vysoké Mýto lemovala mohutná hradba, zpevněná v pravidelných rozestupech asi 25 baštami. Hlavní hradbu doplňovala ještě předsunutá parkánová zeď se střelnami a vše obepínal příkop. Z hradebních věží se dochovaly pouze dvě – Klášterní věž a Vodárenská věž. Na jejich boční straně je dosud otisk bývalé hradební zdi, prozrazující výšku a mohutnost hradby. Přístup k branám chránily barbakány.

KLÁŠTERY

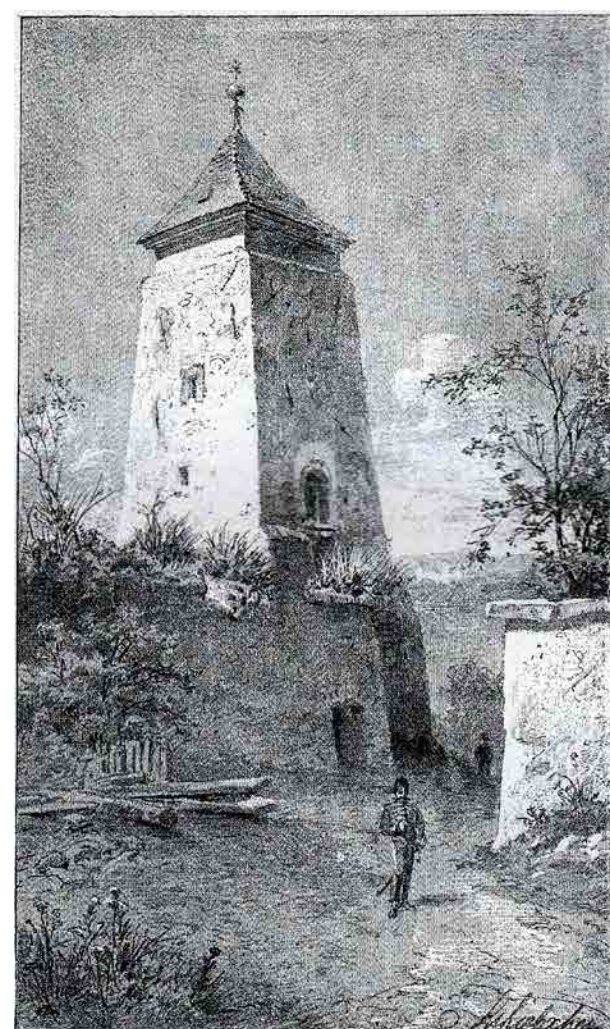
V místě dnešního Tyršova náměstí se nacházel klášter minoritů a snad i nedoložený klášter klarisek. Oba byly zbořeny během dobytí města husitskými pražany v roce 1421 a již nebyly obnoveny. V troskách klášterů byla na čas zřízena zvonařská dílna, v letech 1900-1901 se na jejich místě vystavěla sokolovna.

KOSTEL ČS. CÍRKVE HUSITSKÉ

Po vzniku Československa byla roku 1920 založena nová církev, hlásící se k národní tradici a odkazu Jana Husa. Do tzv. „Masarykovy“ církve tehdy přestoupilo mnoho lidí a docházelo k sporům o původní katolické kostely. Po neúspěšné snaze získat chrám Nejsvětější Trojice v Jungmannových sadech byl pro potřeby vysokomýtského sboru vystavěn nový kostel v roce 1937.

Bedřich Bridel
1619 – 1680

Jezuita „Fridrich Bridelus“ byl jednou z prvních „novověkých vlaštovek“, uvědomujících si krásu a bohatost češtiny. Anonymně psal svým rodným jazykem básně a duchovní písně a také do něj překládal latinské texty. V roce 1680 odešel do Kutné Hory ošetřovat nakažené morem a toto statečné gesto zaplatil životem.

Tzv. Vodárenská věž se zbytky opevnění na kresbě Josefa Šembery z poloviny 19. století. Vodovodní zařízení bylo v této věži umístěno už na počátku 17. století.

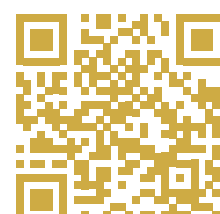
A2

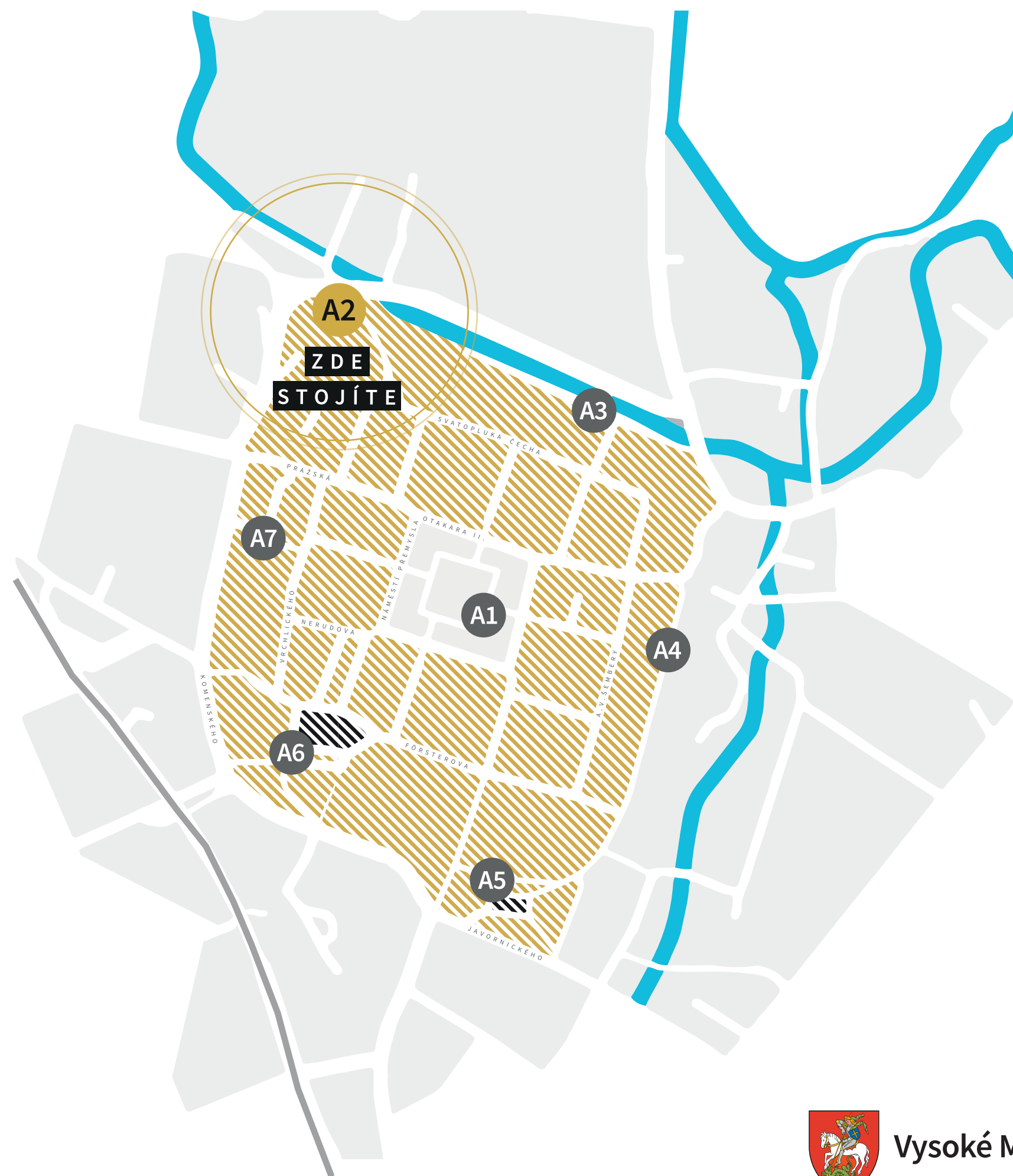

Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

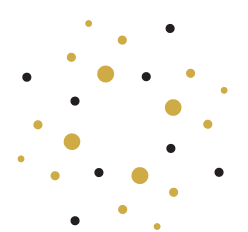
ONLINE
VERZE

Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

- A1 nám. Přemysla Otakara II.
- A2 **Vodárenská věž**
- A3 Botanická zahrada
- A4 Jungmannovy sady
- A5 kostel Nejsvětější Trojice
- A6 náměstí Vaňorného
- A7 Havlíčkovy sady

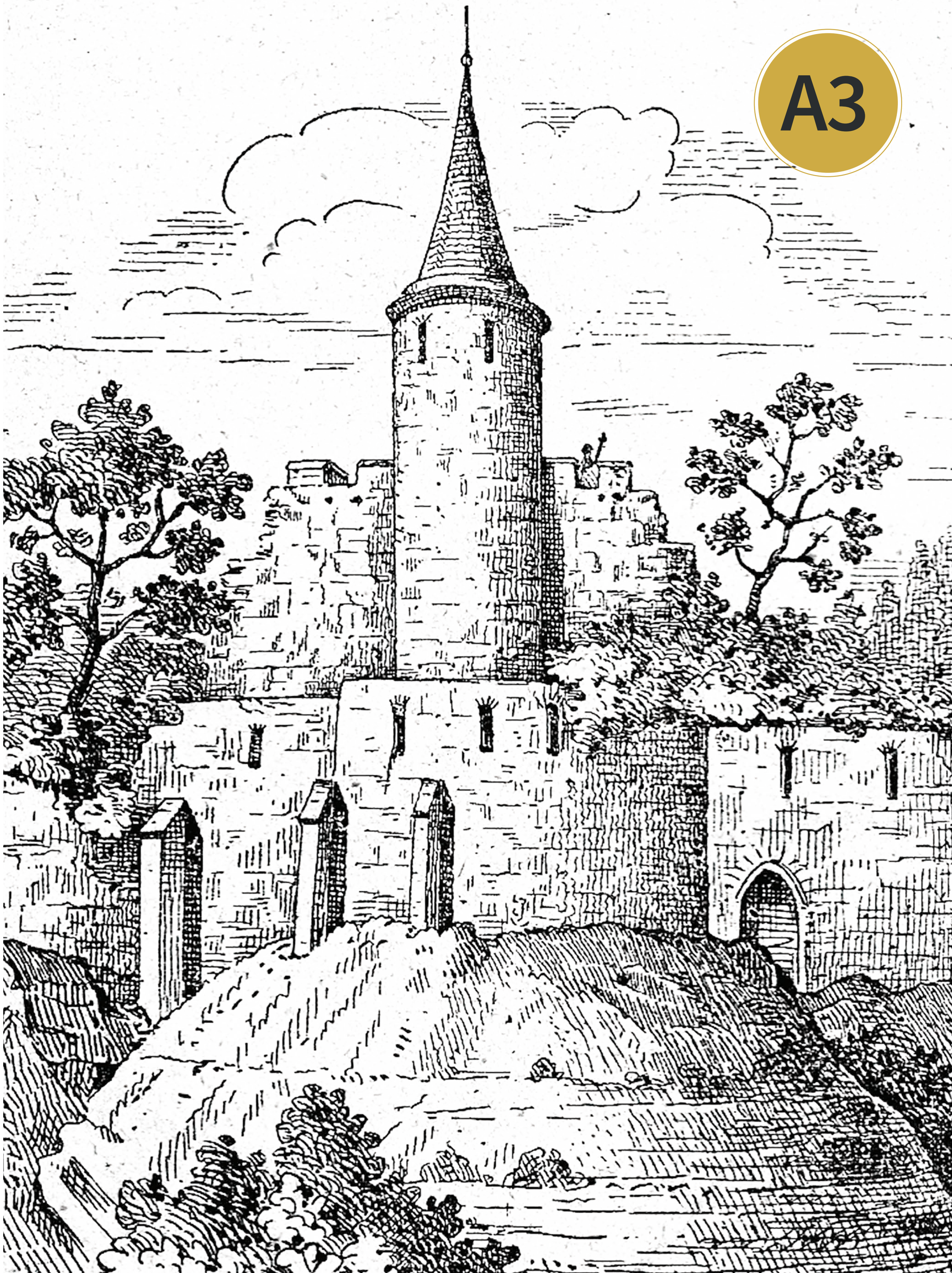
NAUČNÁ STEZKA
VYSOKÉ MÝTO

Vysoké Mýto

REGIONÁLNÍ MUZEUM
VE VYSOKÉM MÝTĚ

Tzv. Klášterní věž se zbytky hlavní hradby a předsunutou „malou“ parkánovou zdí na kresbě Josefa Šembery z poloviny 19. století.

MLÝNY A NÁHONY

Vysokomýtsko bylo od středověku krajinou mnoha mlýnů. Kvůli jejich pohánění se upravovala řečiště vodních toků a budovaly se umělé náhony, řeka se proto v některých místech až roztrouje. V řece i umělých korytech se chytali vysokomýtští pstruzi, jimiž Vysoké Mýto dokonce splácelo část svých berních povinností.

VĚNNÉ MĚSTO

Po sňatku s Václavem II. bylo královně Elišce Rejčce vyměřeno věno 10 000 hřiven stříbra, kryté kutnohorským výnosem. Její druhý manžel král Rudolf I. je zdvojnásobil a zajistil užíváním měst Hradce Králové, Jaroměře, Poličky, Chrudimi a Vysokého Mýta. Později přibyl Trutnov, Mělník, Dvůr Králové a Nový Bydžov, status věnných měst zanikl až v roce 1918. Věnná města měla i své typické komodity, v případě Vysokého Mýta se jednalo o vyhlášené pstruhy.

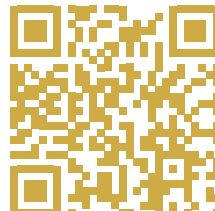
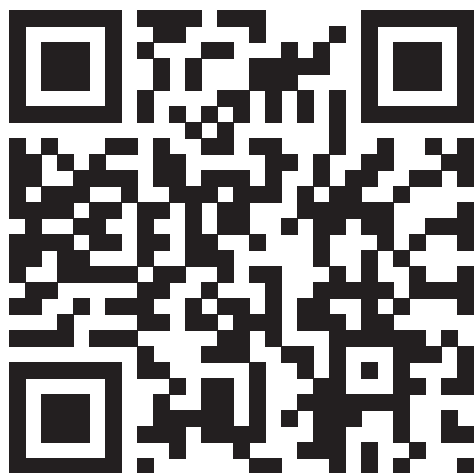
BOTANICKÁ ZAHRADA

V době probíhající likvidace městského opevnění byl po polovině 19. století ve Vysokém Mýtě založen tzv. okrašlovací spolek, snažící se zakonzervovat zbytky hradeb prstencem parků. Na severní straně města vznikla ve svahu nad náhonem Botanická zahrada s úhlednými chodníčky a záhony exotických rostlin.

Karel a Hermenegild Škorpilové

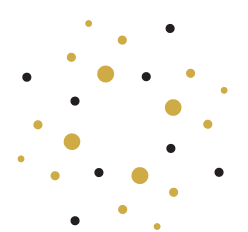
1859 – 1944, 1858 – 1923

Oba bratři působili jako gymnaziální profesori v Bulharsku. Archeolog Karel s podporou přírodovědně zaměřeného bratra Hermenegilda realizoval rozsáhlé vykopávky v okolí Varny a dokázal přítomnost starověké metropole v této oblasti. Bývají považováni za zakladatele bulharské archeologie a také muzea ve Varně, je po nich pojmenována jedna z místních vesnic – Škorpilovci.

- A1 nám. Přemysla Otakara II.
- A2 Vodárenská věž
- A3 **Botanická zahrada**
- A4 Jungmannovy sady
- A5 kostel Nejsvětější Trojice
- A6 náměstí Vaňorného
- A7 Havlíčkovy sady

NAUČNÁ STEZKA
VYSOKÉ MÝTO

Vysoké Mýto

REGIONÁLNÍ MUZEUM
VE VYSOKÉM MÝTĚ

Situace před Chocenskou bránou, snímek jednoho z domů stojícího „mimo hradby“. Vně města se často stavěla obydlí nežádoucích osob, především židovských obyvatel nebo kata. Na snímku je bývalý kupecký dům, tzv. „abrahamák“. Foto J. Mašek, asi 1900.

MĚSTO A PŘEDMĚSTÍ

Brzy po vzniku města se začala formovat i předměstí. Ta byla již v husitské době natolik rozvinutá, že měla k své správě přiděleného vlastního hejtmána. Obyvatelé předměstí postupně dosáhli zrovnoprávnění s dosavadními měšťany, některé části jejich čtvrtí si svou starobylostí s jádrem Vysokého Mýta příliš nezadají a půvabná je např. křivolakost uliček východního podměstí nad Blahovským potokem.

MĚSTSKÉ PRÁVO

Měšťané královských měst byli svobodní lidé, podléhající panovníkovi a zákoníku svého města. Vysoké Mýto přijalo tzv. magdeburské právo po vzoru měst severoněmecké oblasti. Z rozhodnutí Václava IV. získalo Vysoké Mýto také právo popravčí, tj. právo řešit i nejzávažnější zločiny „po právu“ včetně rozhodnutí o hrdelních trestech.

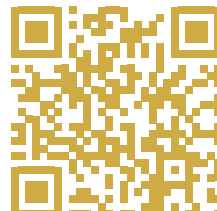
KAT A POPRAVČÍ VRCH

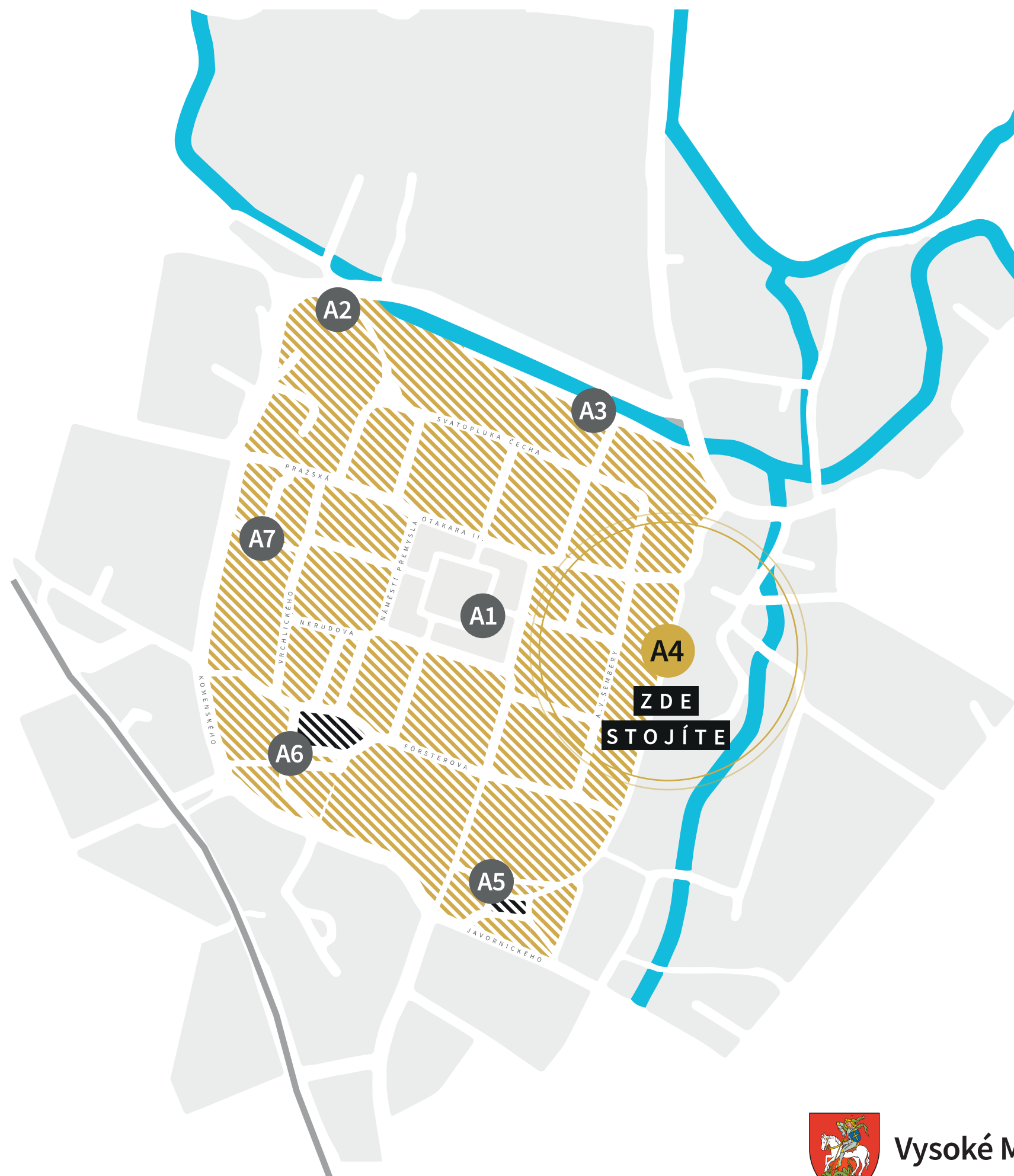
Poblíž jedné z městských bran se někde před hradbami nacházelo obydlí městského kata. Popravy vykonával na popravčím vrchu, pravděpodobně situovaném na dobře viditelné pozici poblíž cesty do města, aby příchozí měl na paměti, že ve Vysokém Mýtě platí zákon. K trestání menších prohřešků sloužil pranýř přímo na náměstí.

Alois Vojtěch Šembera

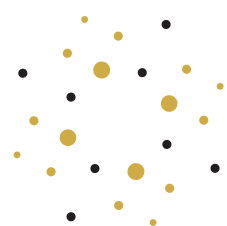
1807 – 1882

Profesor Alois Vojtěch Šembera byl ve své době nejvýznamnějším znalcem češtiny a staré literatury. Patřil k obnovitelům české řeči jako moderního odborného jazyka, byl mentorem a učitelem celé generace významných českých osobností a je autorem fenomenální dialektické mapy Moravy, kterou vyvrátil tvrzení, že Morava je převážně německy mluvící oblast. V závěru svého života publikoval odvážný článek o nepravosti Rukopisů, pro který jej zavrhl většina obrozené společnosti.

- A1 nám. Přemysla Otakara II.
- A2 Vodárenská věž
- A3 Botanická zahrada
- A4 Jungmannovy sady**
- A5 kostel Nejsvětější Trojice
- A6 náměstí Vaňorného
- A7 Havlíčkovy sady

NAUČNÁ STEZKA
VYSOKÉ MÝTO

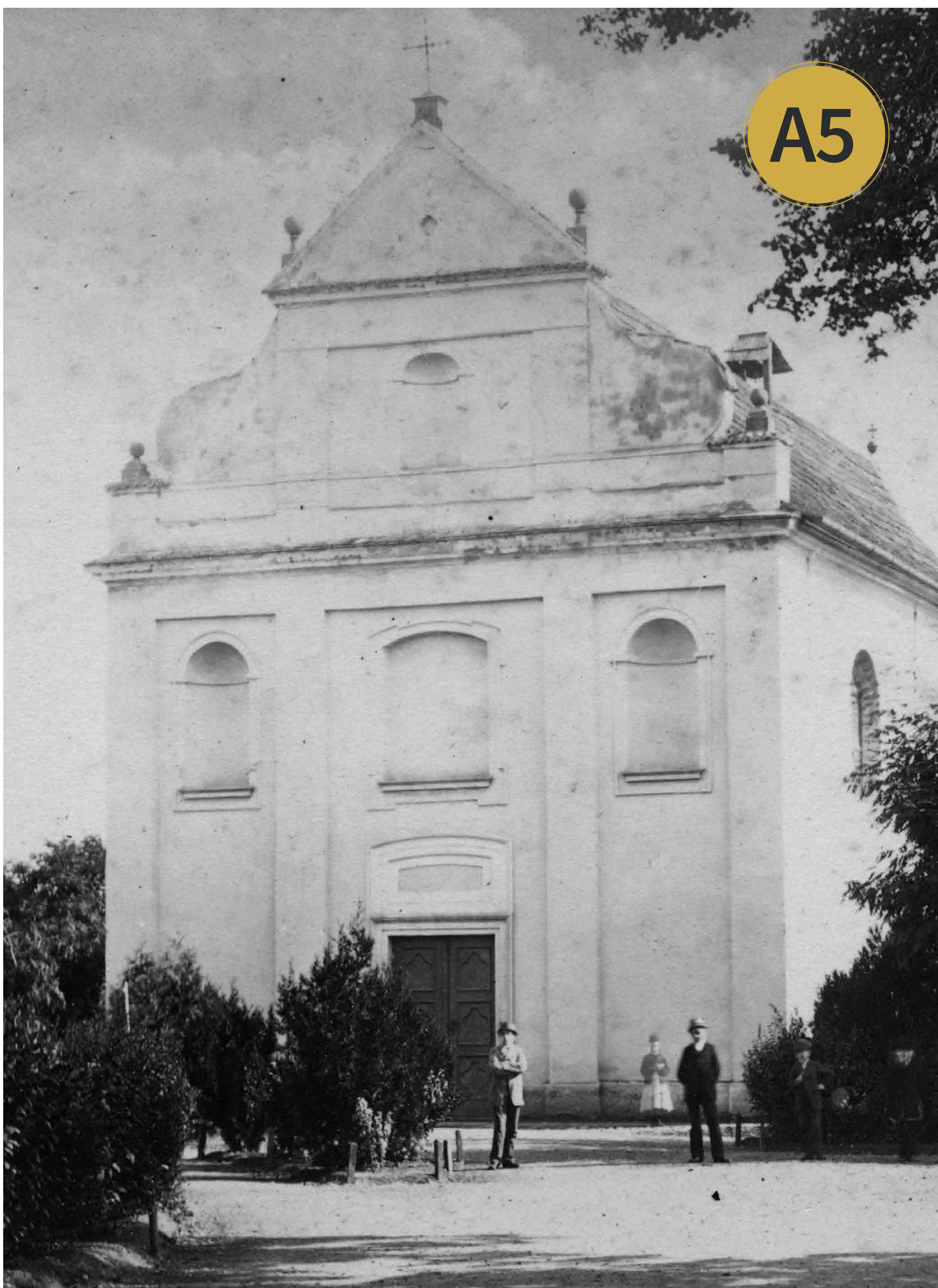
Vysoké Mýto

REGIONÁLNÍ MUZEUM
VE VYSOKÉM MÝTĚ

kostel Nejsvětější Trojice

A5

Kostel Nejsvětější Trojice před rekonstrukcí.
Foto F. A. Brožek, asi 1870.

STARÝ HŘBITOV

V místech mezi budovou školy a Tůmovou ulicí se nacházel starý hřbitov, zřízený na místě bývalé „kněžské zahrady“. Vstup z ulice vedl brankou s malou zvonicí, v areálu hřbitova se nacházela i márnice a pohledný altán. Na počátku 20. století musel hřbitov ustoupit stavbě budovy školy.

Starý hřbitov s kostelem Nejsvětější Trojice,
Foto F. A. Brožek, asi 1870.

BARBAKÁN

Vzácným pozůstatkem vysokomýtského opevnění je torzo brány barbakánu, dnes zakomponované do stavby domu čp. 1 v Tůmově ulici. Barbakány původně tvořily opevněný prostor před všemi branami Vysokého Mýta. V českém městském prostředí se dochovaly pozůstatky pouze několika – například v Žatci či Kadani.

Brána k sterému hřbitovu u kostela Nejsvětější
Trojice, viditelná zeď a část márnice.
Foto F. A. Brožek, asi 1872.

KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

Založen byl v roce 1543 v pozdně gotickém stylu, jeho stavitelem byl mistr Blažej z Litomyšle. V zápisech bývá označován jako „malý“ nebo „hřbitovní“, po třicetileté válce došlo k barokizaci jeho štítu, několikrát byl upravován, v interiéru byly nalezeny zbytky původní malby.

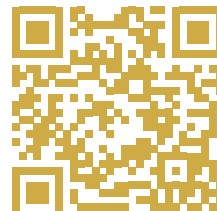
A5

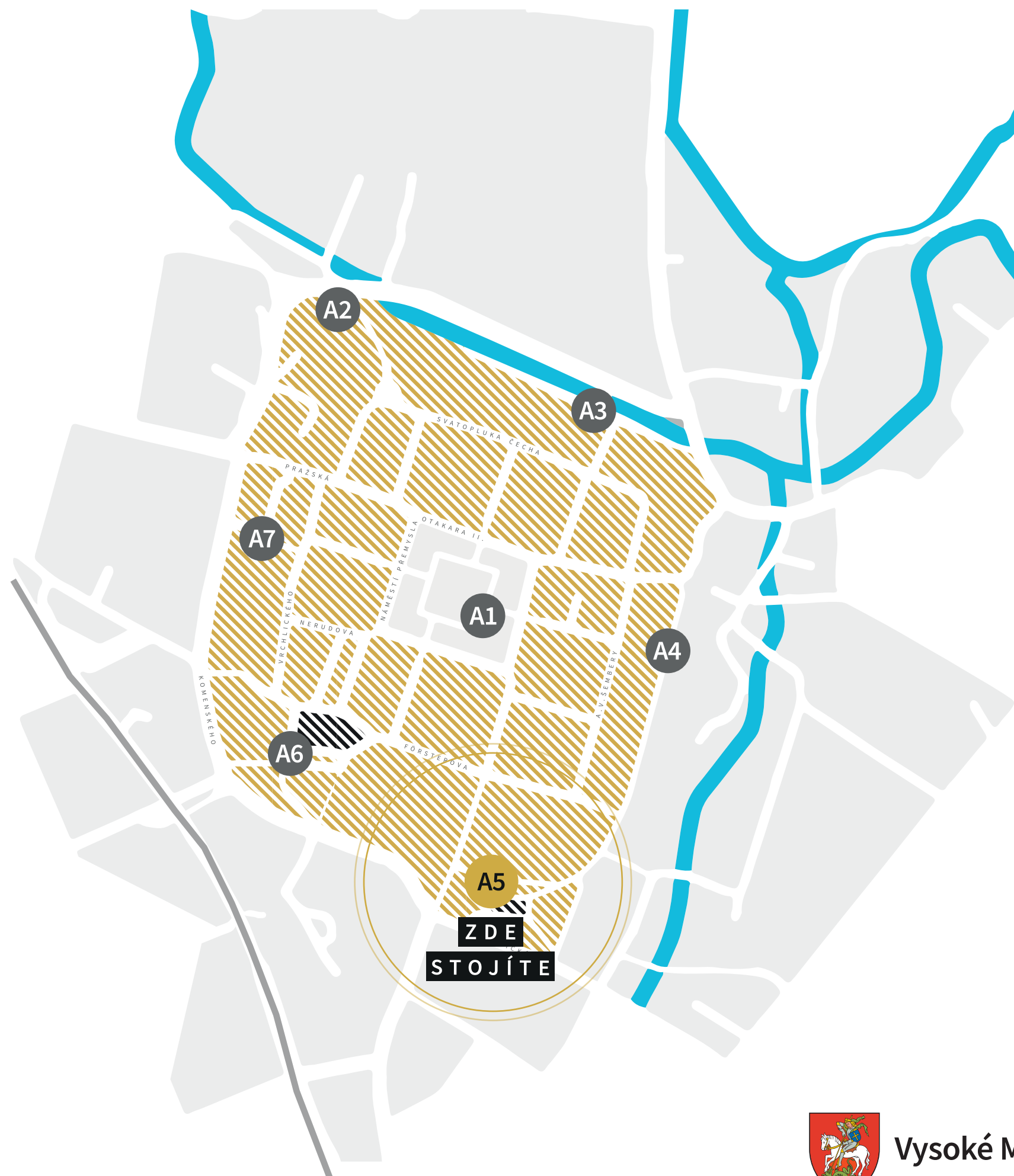

Nascanujte QR kód na svém
mobilním zařízení pro další
informace o tomto zastavení

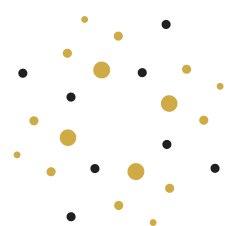

Nascanujte QR kód na svém
mobilním zařízení pro další
informace o tomto zastavení

- A1 nám. Přemysla Otakara II.
- A2 Vodárenská věž
- A3 Botanická zahrada
- A4 Jungmannovy sady
- A5 kostel Nejsvětější Trojice**
- A6 náměstí Vaňorného
- A7 Havlíčkovy sady

NAUČNÁ STEZKA
VYSOKÉ MÝTO

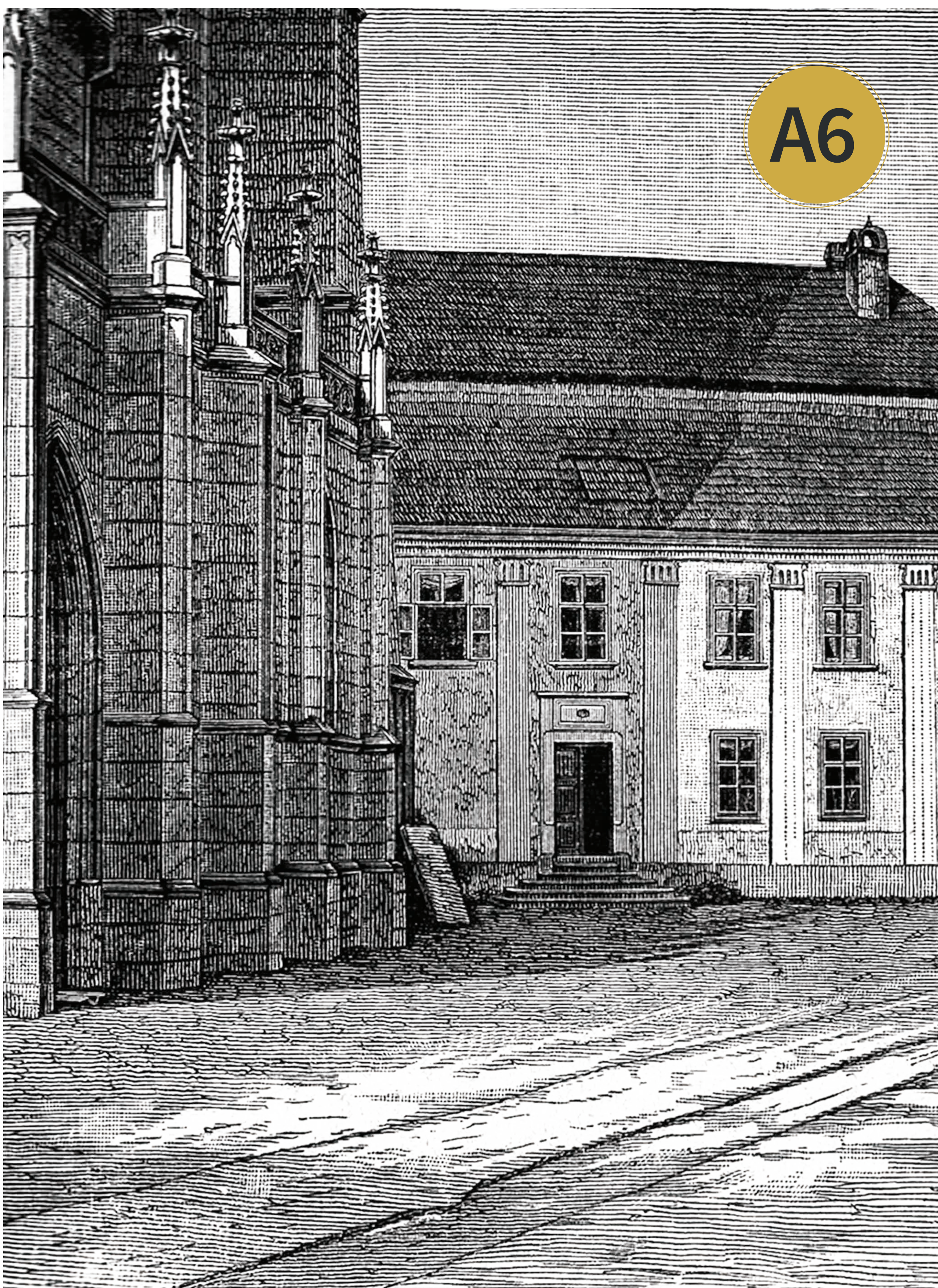
Vysoké Mýto

REGIONÁLNÍ MUZEUM
VE VYSOKÉM MÝTĚ

náměstí Vaňorného

A6

Původní děkanství stávalo na místě budovy dnešního gymnázia. Zdroj Hermenegild Jireček.

ŠKOLY

Děti měšťanů mohly již od středověku navštěvovat školu. Nejstarší zmínka o škole ve Vysokém Mýtě je z roku 1443, kdy však již byla označována jako „stará“ škola. Jedna z hradebních věží poblíž kostela sv. Vavřince nesla pojmenování „školní bašta“.

NEJSTARŠÍ HŘBITOV

Původní městský hřbitov se nacházel v rohu města mezi kostelem a hradbami, tvořícími oblouk na parcelách současných školních budov. Později už svému účelu nestačil a stejně jako nový hřbitov u kostela Nejsvětější Trojice, i on poskytl místo pro stavbu nových škol.

ZVONICE

V 80. letech 16. století byla postavena masivní věž pro uložení zvonů. V 18. století jí přibyla další patra pro menší zvony, několikrát však vyhořela a po restauraci kostela sv. Vavřince se zvony vrátily v roce 1899 zpět do jeho věží.

OSOBNOSTI

Otmar Vaňorný

1860 – 1947

Otmar Vaňorný působil na vysokomýtském gymnáziu dlouhých 32 let a ač byl pouhým středoškolským pedagogem, jeho překlady Homéra a Vergílie dosud nejsou překonány. Proslul také svérázným zdravým stylem života, jehož součástí byly dlouhé ranní procházky bez bot.

A6

ONLINE VERZE

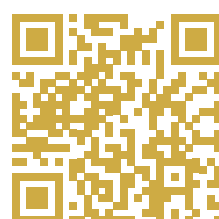

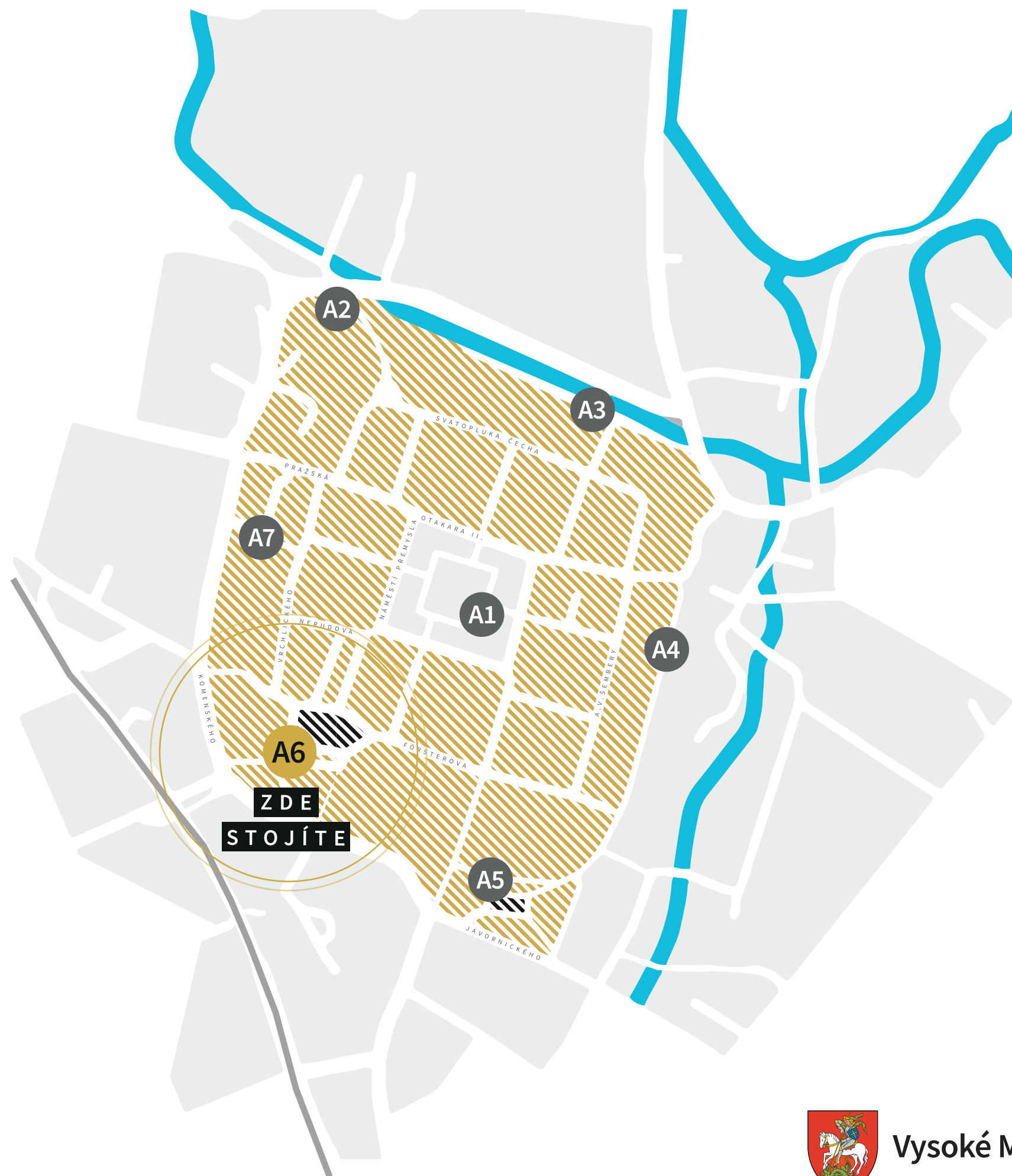
Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

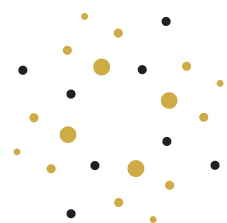
ONLINE
VERZE

Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

- A1 nám. Přemysla Otakara II.
- A2 Vodárenská věž
- A3 Botanická zahrada
- A4 Jungmannovy sady
- A5 kostel Nejsvětější Trojice
- A6 náměstí Vaňorného
- A7 Havlíčkovy sady

NAUČNÁ STEZKA
VYSOKÉ MÝTO

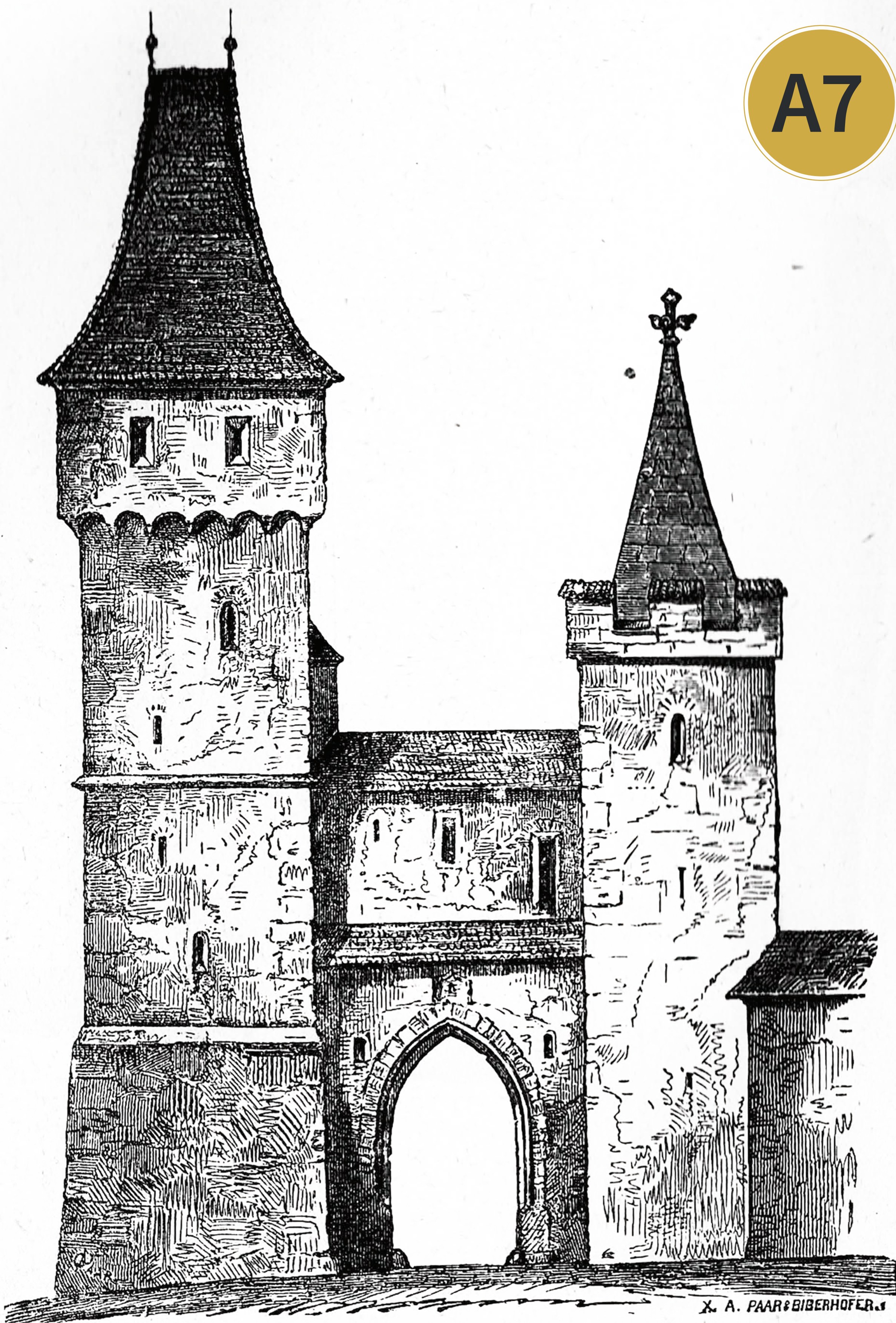
Vysoké Mýto

REGIONÁLNÍ MUZEUM
VE VYSOKÉM MÝTĚ

Havlíčkovy sady

A7

Pravděpodobná středověká podoba Pražské brány. Stejně jako u ostatních bran, vstup se nacházel pouze v malé věži, do větší se bylo možno dostat pouze chodbou nad obloukem. Zdroj Hermenegild Jireček.

ŽIDÉ

Židovské obyvatelstvo bylo součástí města již od středověku a jedno z nejstarších označení některé z městských ulic znělo „židovská“. Jejich přítomnost ve městě dokládá i hebrejský nápis na kameni z Pražské věže. Ve Vysokém Mýtě však není doložena žádná židovská modlitebna ani např. rituální lázeň mikve. Vysokomýtská Židé spadali pod litomyšlský rabinát a obvykle navštěvovali synagogu v Luži.

PARČÍKY A 19. STOLETÍ

Likvidací příkopů a hradeb vzniklo volné prostranství mezi starým a moderním. Vyjma jihozápadní stranu Vysoké Mýto využilo prostor pro vybudování půvabných parčíků, obepínajícím tříčtvrtečním prstencem celé staré jádro města.

LIKVIDACE HRADEB

Středověké městské opevnění přežilo v zachovalém stavu až do konce 18. století. Poprvé byl celý souvislý pás hradeb stržen mezi Pražskou a Litomyšlskou bránou v roce 1783, během 19. století byl zavezen příkop a postupně stržen zbytek hlavní hradební zdi. Zachovala se jen část parkánu na severní a východní straně a torza hlavní hradby, tvořící zídky soukromých zahrad.

Snímek Havlíčkových sadů. Foto neurčený autor, asi 1910.

Pohled na Pražskou bránu z tehdy ještě nedlážděného náměstí. Foto neurčený autor, před 1882.

A7

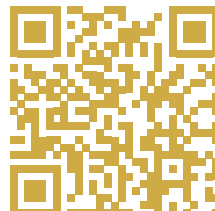

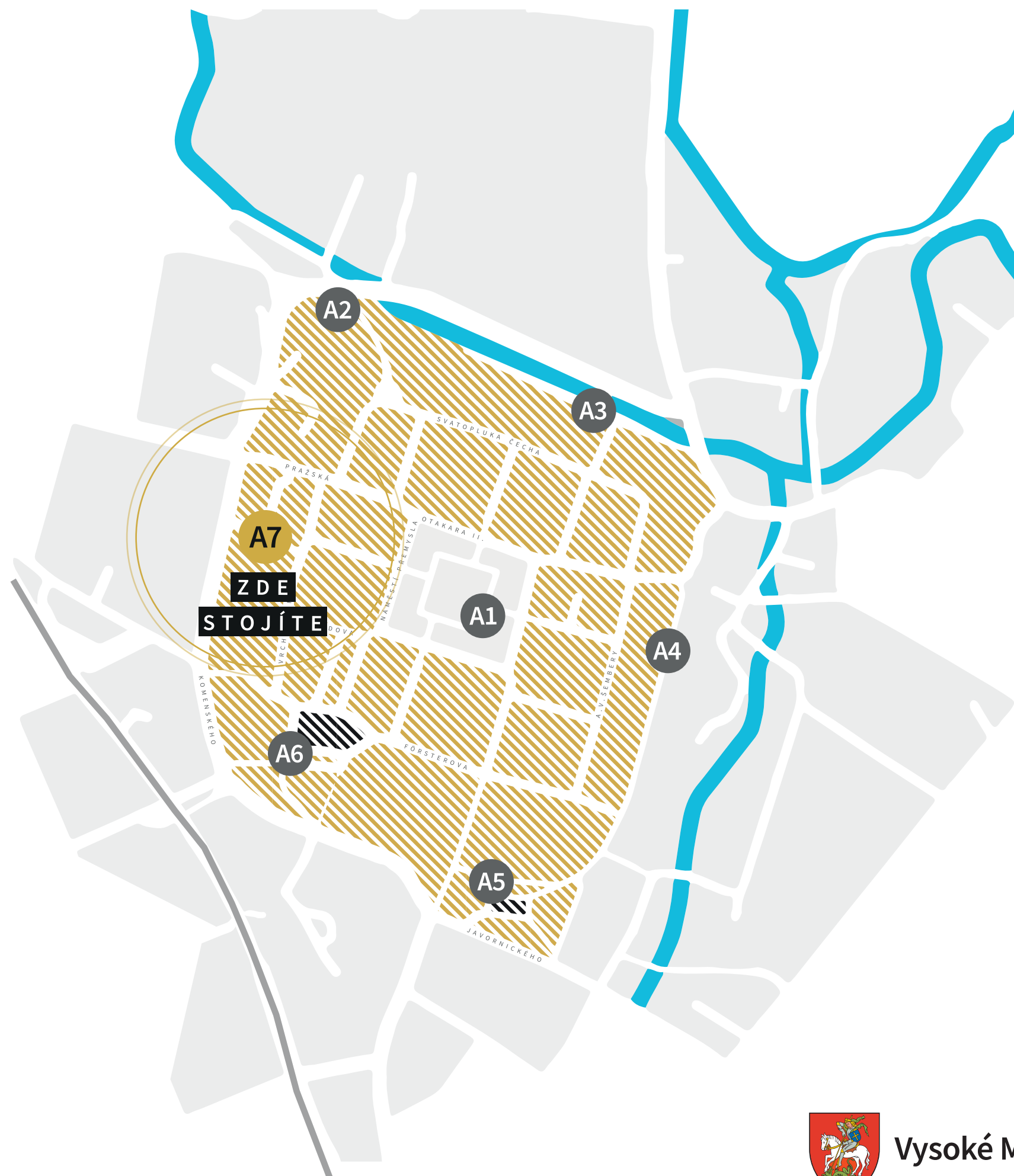
Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

ONLINE
VERZE

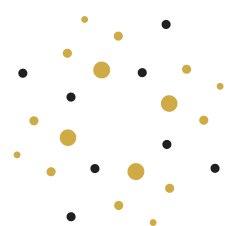

Nascanujte QR kód na svém mobilním zařízení pro další informace o tomto zastavení

- A1 nám. Přemysla Otakara II.
- A2 Vodárenská věž
- A3 Botanická zahrada
- A4 Jungmannovy sady
- A5 kostel Nejsvětější Trojice
- A6 náměstí Vaňorného
- A7 Havlíčkovy sady

NAUČNÁ STEZKA
VYSOKÉ MÝTO

Vysoké Mýto

REGIONÁLNÍ MUZEUM
VE VYSOKÉM MÝTĚ